

HET GROENBEDRIJF

2019

Inhoudsopgave

3	Voorwoord
4	Data
7	Groenafval als grondstof
8	Duurzame inkoop en reststromen
10	Vitaliteit
12	Feiten 2019
14	Stadshout Deventer
16	Bewonersprojecten
18	Biodiversiteit en stadsmormels
20	De Groenste van Deventer
21	Projecten
22	Rene van Dijk gemeente Deventer
23	Cijfers

Het soort dat het beste reageert op veranderingen

Op het moment dat we dit jaarverslag afronden ziet de wereld er heel anders uit dan twee maanden geleden. Tijdens deze coronacrisis ervaren we in de dagelijkse praktijk hoe belangrijk het is om je aan te kunnen passen. Nu misschien in de beslotenheid van onze huizen en kantoren. Op lange termijn geldt voor Het Groenbedrijf dat we alleen blijven bestaan als we ons aanpassen aan de veranderende wereld om ons heen. Een wereld waarin klimaatbestendigheid, duurzaamheid en circulaire economie de toekomst zijn.

Precies om die reden is het innovatietraject dat wij in 2017 gestart zijn belangrijker dan ooit. In ons vorige jaarverslag lieten wij zien hoe wij de tijd namen om te kijken naar de vragen van deze tijd, vanuit het hart van ons bedrijf. Hoe zorgen we ervoor dat we CO₂-neutraal worden, afval voor ons niet meer bestaat en we het nog meer samen doen in de stad? We gingen als doeners op reis in de wereld van innovatie.

In 2019 zijn veertien projecten van start gegaan met ieder een eigen team. Voor veel van onze medewerkers was het een nieuwe ervaring om niet direct tot uitvoering over te gaan maar eerst te dromen over wat allemaal mogelijk is. Alle projecten kregen in de loop van het jaar vorm en teams zijn gaan samenwerken. In dit jaarverslag vertellen onze medewerkers over de reis die zij gemaakt hebben en de resultaten die dat oplevert.

Charles Darwin wist het al: Het zijn niet de sterkste soorten die overleven en ook niet de meest intelligente. Het is het soort dat het beste reageert op veranderingen.

We blijven doeners maar wel hele slimme die goed op veranderingen reageren.

juni 2020

Jan Jette Donker
Directeur

Gegevensbeheerder Frank Groot Zwaaftink vertelt hoe hij veranderde door als kartrekker te werken aan het innovatieproject Data.

Het is een heel andere wereld die me enorm bevalt

Zelfs de dochters van Frank Groot Zwaaftink merken dat hij kartrekker van het innovatieproject Data is geworden. Ze vinden dat hun vader meer een gesprekspartner is geworden. 'Eerst was ik alleen de kostwinner, nu ben ik nauwer bij het gezin betrokken. Ik heb een heel andere denkwijze gekregen over hoe je met mensen omgaat.'

“Dit project gaat over kennis ophalen en vergroten”
Albert

De droomfase

‘Een jaar geleden werd gevraagd of ik mee wilde doen aan het innovatieproject Data. De eerste bijeenkomst begon met de droomfase maar ik kom niet naar mijn werk om te dromen, dacht ik toen. We schreven op wat data betekent. Ik zat in mijn eigen wereldje maar werd geprikkeld om anders te denken. Er ging een heel andere wereld voor mij open. Er waren bekende collega’s bij. Dat gaf een veilig en vertrouwd gevoel. Na de eerste bijeenkomst zat ik vol vragen: wat gaan we nou doen en hoe moet het verder? Het was juist de bedoeling om niets te doen, alleen een beetje nadenken en laten landen. Ik moest enorm wennen aan die nieuwe manier van werken. Ik voelde me niet de Frank die ik gewend was.’

De architectenfase

‘In het begin was ik een beetje jaloers op projecten die al verder waren. Bij ons zweefde het nog en ik wilde ook iets tastbaars. De tweede en derde bijeenkomst begon ik meer te praten. We hadden wel 24 sheets vol doelen en ideeën. Het ging van links naar rechts totdat de vraag kwam wat ik graag zou willen.’

“Het is leuk en ik leer ervan”
Beatriz

Ik hield een vlammend betoog: ik wilde met een bak langs collega's om zoveel mogelijk informatie en alledaagse kennis op te halen. Ook van mensen die met pensioen gaan, want hun kennis gaat nu vaak verloren. Dat was een Eurekamoment: het idee voor de De bak van Frank was geboren. Nu vond ik rust en begreep dat ik die tijd nodig had gehad om op dit idee te komen. Door die middagen leer je groter kijken, buiten je eigen kamer en breder in het bedrijf.'

Testen en oefenen

'Toen het idee er was ben ik op zoek gegaan naar een team. Ik wilde bewust collega's die ik nog niet zo goed kende. Ik durfde me verantwoordelijk te voelen omdat ik precies wist waar het project over ging. Ik heb mensen persoonlijk benaderd en het was fijn dat ze alle vier enthousiast reageerden.

Nu zijn we iedere week een uur samen aan het werk. Dat werken in een groep helpt enorm. We oefenen om op de juiste manier interviews af te nemen. Daarin worden we met onze neus op de feiten gedrukt en kijken we veel in de spiegel. We oefenen met stiltes waardoor ik echt ga luisteren.

Ik ben het afgelopen jaar enorm veranderd. Het was altijd de wereld van Frank. Nu hoor ik andere mensen, kan mij beter inleven en hoeft niet te overtuigen. Een van de mooiste dingen binnen dit bedrijf is de mogelijkheid om je als mens te ontwikkelen.'

‘Iedereen zou zo’n workshop communicatie moeten krijgen. Het helpt je zoveel op allerlei vlakken.’
Laura

Wat is De bak van Frank?

De kennis die medewerkers hebben is vaak niet vastgelegd en dreigt verloren te gaan als zij het bedrijf verlaten. We willen deze kennis houden en verspreiden binnen het bedrijf en gebruiken om beter en slimmer te werken. De kracht van De bak van Frank is dat collega's met elkaar in gesprek gaan over hun werk. Wat doe je, waarom, hoe en welke simpele en slimme oplossingen pas je in jouw praktijk toe?

In De Bak van Frank komt veel samen. Het is een doorlopend proces en collega's worden aantoonbaar gewaardeerd in wat ze doen waardoor mensen een sterkere band krijgen met het bedrijf. Het levert waardevolle data op die we intern beschikbaar stellen en die als basis voor advies aan externen kan dienen.

‘Als nieuweling merk ik hoe nuttig de Bak van Frank voor ons bedrijf is. Ik ben ervan overtuigd dat je veel meer kan bereiken als je op de juiste wijze communiceert.’
Jeroen

Toen calculator/werkvoorbereider Maarten Hutten kartrekker werd van het innovatieproject Bokashi, nam hij de tijd om anders te kijken. Zo ontstond het plan om van al het groenafval nieuwe grondstof te maken.

Al ons groenafval kan grondstof worden

Het Groenbedrijf begon in 2017 een experiment om van de blaadjes die in het najaar van de bomen vallen, Bokashi te maken. Bokashi bestaat uit organische resten die gefermenteerd worden tot een rijke bodemverbeteraar. Het experiment was een mooie kans om iets nieuws te proberen en het eindproduct werd als grondverbeteraar gebruikt bij de aanleg van de woonwijk Steenbrugge. Dat gaf goede resultaten. Bokashi werd een van de veertien innovatieprojecten met Hutten als kartrekker.

Verder denken

Door het succes van Bokashi begon Hutten verder te denken. 'Voor ons was groenafval altijd een restproduct dat werd afgevoerd en door een ander bedrijf verwerkt. We zaten vast in die manier van denken. Door met de projectgroep te brainstormen kwamen we op andere gedachten. Stel dat je alle reststromen om weet te zetten in nieuwe grondstof die je binnen de gemeentegrenzen gebruikt. Het gaat dan om het organische materiaal dat vrijkomt bij het werk in de openbare ruimte. Denk hierbij aan schoffelgrond, bermgras en slootvuil. Bij Het Groenbedrijf is dat jaarlijks zo'n vierduizend ton. Als we dat voor elkaar krijgen scheelt dat enorm aan afvoer en inkoop. Door de kosten te drukken ontstaat ruimte voor nieuwe, duurzame oplossingen.'

Verhelderend

De projectgroep ging op zoek naar nieuwe mogelijkheden en nam de tijd om een visie te ontwikkelen. Vanuit deze nieuwe manier van werken ontstond een nauwe relatie met het innovatieproject duurzame inkoop. 'Het was verhelderend om samen op te trekken en belangrijk om met elkaar te delen waar je mee bezig bent. Alleen dan ga je echt samenwerken en afstemmen. 'Die samenwerking gaat ook concreet vorm krijgen. 'De uitgangspunten voor het omgaan met groenafval en grondstoffen worden onderdeel van het Handboek duurzaamheid. De nieuwe grondstoffen waar wij mee bezig zijn komen straks in de Groencatalogus te staan. Ook trekken we samen op in de benadering van externe partijen zoals de gemeente en leveranciers.' De plannen voor hergebruik van groenafval hebben nog wel wat voeten in de aarde 'We hebben te maken met veel wet- en regelgeving en we moeten onze oude denkpatronen aanpassen.' Hutten heeft er zin in. 'Je moet niet bang zijn om iets nieuws te proberen.'

“Je moet niet bang zijn om iets nieuws te proberen”

Marten-Jan Vonk begon in september 2018 jaar als senior werkvoorbereider/calculator bij Het Groenbedrijf en werd kartrekker van het innovatieproject duurzame inkoop en reststromen.

Stap voor stap op weg naar duurzame inkoop

Vanuit zijn commerciële werkervaring was het voor Marten-Jan Vonk een logische stap om het inkoopproces van Het Groenbedrijf onder de loep te nemen om te zien hoe het duurzamer kan. Al snel werd duidelijk dat gebruikerswensen, inkoop en reststromen nauw met elkaar verbonden zijn. Daarom ontstond samenwerking met twee andere innovatieprojecten: reststromen en groenafval. 'Als je professioneel aan duurzaamheid wilt werken moet je alle onderdelen goed in beeld hebben.'

Handboek duurzaamheid

De projectgroep duurzame inkoop begon met het stellen van drie eenvoudige vragen: Wat kopen we in, waar geven we het meeste geld aan uit en waar is winst op het gebied van duurzaamheid te halen? Vonk: 'De antwoorden op de eerste twee vragen hadden we snel in beeld. Het antwoord op de vraag waar de meeste winst te halen is bleek complexer. Je kunt hier pas iets over zeggen als duidelijk is wat je onder duurzaamheid verstaat en als je weet welke doelen je wilt bereiken.' Zo ontstond het idee om een Handboek duurzaamheid te maken. In zo'n handboek komt alles te staan wat Het Groenbedrijf hierover belangrijk vindt. Dat geeft richting aan het verduurzamen van de inkoop en daarmee ook aan het terugbrengen van reststromen. 'We realiseerden ons steeds beter dat deze twee onderwerpen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Onze leveranciers vormen een belangrijk onderdeel van de mate waarin wij duurzaam ondernemen. In het handboek leggen wij de eisen vast die we aan hen stellen. Verder maken we inzichtelijk hoe wij bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen die de gemeente Deventer gesteld heeft.'

Vonk wil het handboek komend jaar afhebben. 'Er is veel bruikbare wetgeving en er zijn bedrijven waarvan we kunnen leren. Daarnaast moeten we goed opletten dat iedereen intern aangehaakt blijft, ook al is de materie soms wat abstract.'

Groencatalogus

Naast het handboek werkt de projectgroep aan een overzicht van alle duurzame producten die Het Groenbedrijf kan inkopen en leveren.

Dat overzicht wordt de Groencatalogus en is bedoeld om de gemeente en andere opdrachtgevers inzicht te geven in de mogelijkheid om duurzame producten te gebruiken bij aanleg en onderhoud van de buitenruimte. Vonk: 'Door kennis te delen neemt de bewustwording toe. Iedereen wil duurzaam zijn en de Groencatalogus helpt daarbij.'

Je vindt daarin bijvoorbeeld duurzaam gewekte planten en bomen, Bokashi en andere duurzame grondproducten, maar ook producten van ons eigen Stadshout. Die catalogus wordt een dynamisch document dat steeds aangevuld en bijgesteld wordt. We zoeken de samenwerking met andere gemeenten om de vraag naar duurzame producten te bundelen. Door meer volume en samenwerking in de keten, kunnen leveranciers sneller en tegen scherpere prijzen duurzame producten leveren.'

Waarom en hoe innovatieproject duurzame inkoop en reststromen?

Zuinig

Het Groenbedrijf is een maatschappelijk betrokken onderneming. We zijn zuinig op mens en natuur, doen ons werk zo duurzaam en schoon mogelijk en produceren zo min mogelijk reststromen. Wij dragen op lokaal niveau ons steentje bij door bedrijfsprocessen en diensten CO₂-neutraal te maken. Waar mogelijk ondernemen we circulair.

Alles weten over inkoop

In dit innovatieproject brengen we onze inkoop en reststromen kritisch in beeld en nemen we maatregelen om hier zo duurzaam mogelijk mee om te gaan. Daarin staan een aantal simpele vragen centraal: of je inkoopt, wat je inkoopt, bij wie je inkoopt en hoe je inkoopt.

Extra urgentie

De looptijd van onze contracten met de gemeente verandert van één naar drie jaar. Dit zorgt ervoor dat we verplicht zijn om conform de aanbestedingsregels leveranciers en onderaannemers te werven. Het moet voor iedereen duidelijk zijn volgens welke regels wij werken.

Vijf deelprojecten

1. We maken een HANDBOEK DUURZAAMHEID voor intern gebruik en leveranciers met daarin:
 - onze definities van, en uitgangspunten rond duurzaamheid;
 - de Ladder van Lansink en een koppeling naar Pianoo (eisen overheid);
 - de duurzaamheidsprocedure van Het Groenbedrijf;
 - checklist (meetlat) voor duurzame inkoop en productie;
 - scores: wel/niet uitbesteden; keuze leverancier;
 - handleiding beoordelingen voor/tijdens en na;
 - realistisch, werkbaar en betaalbaar.
2. We maken een GROENCATALOGUS waarin alle duurzame producten die wij leveren en zelf gebruiken opgenomen zijn. Hierin is ook aandacht voor brandstof en energie, vervoer/voertuigen, gereedschappen, huisvesting etc.
3. Al ons GROENAFVAL uit de openbare ruimte wordt grondstof: blad, gras- en bermmaaisel, slootvuil, houtsnippers, Japanse duizendknoop, schoffelfalval en freesmeel.
4. BEÏNVLOEDEN OPDRACHTGEVERS EN PARTNERS om duurzame producten in de openbare ruimte te gebruiken door:
 - eerder aan tafel te zitten om mee te denken over de ontwikkeling van Meerjarige Onderhoudsprogramma's (MJOP's), aanleg projecten, onderhoudsbestekken, gebiedsontwikkeling etc.
 - kennis beschikbaar te stellen.
5. BEÏNVLOEDEN VAN DE PRODUCTIEKETEN en reststroomverwerking door volume van inkoop en verwerking te vergroten bijvoorbeeld door samen te werken met andere gemeenten of bedrijven in de regio.

“Iedereen wil duurzaam zijn en wij helpen daarbij”

P&O adviseur Lianne Meijerhof en managementassistente Medie de Bie vertellen wat Het Groenbedrijf doet voor de vitaliteit van medewerkers en welke resultaten dat oplevert.

In kleine stapjes aan vitaliteit werken geeft vertrouwen

Voorheen vormde het periodiek medisch onderzoek (PMO) de basis voor beleid en acties rond duurzame inzetbaarheid. Het werd een keer per vijf jaar gehouden als onderdeel van de Risico inventarisatie- en evaluatie (RI&E). Het laatste PMO was in 2013. Nu ook de medewerkers van Het Groenbedrijf tot hun 67^e jaar doorwerken was er alle reden om het thema duurzame inzetbaarheid hoger op de agenda te zetten. Het werd tijd voor een nieuw onderzoek in een modern jasje. Dat werd de vitaliteitscheck.

Hoe werkt de vitaliteitscheck?

Het Groenbedrijf vindt het belangrijk dat alle medewerkers fit en vitaal zijn en dat blijven. Het is belangrijk om iedere dag je werk goed te kunnen doen, zeker als je door blijft werken tot je 67^e. De vitaliteitscheck geeft antwoord op vragen over fitheid en gezondheid. Het is een persoonlijke nulmeting die medewerkers inzicht geeft en aanleiding kan zijn voor een vervolg.

Hoe verliep de check?

Iedere medewerker kreeg een uitnodiging van een onafhankelijk bedrijf om zich persoonlijk te laten meten. Het bedrijf bracht van alles in kaart: lengte, gewicht, BMI, taille-omtrek, bloeddruk, vetpercentage, hartritme en cholesterol. Iedereen deed een fietstest en kreeg een conditie-meting. Ook werden een fysiotherapeutisch onderzoek, een ogentest en een glucosemeting gedaan. De metingen werden direct besproken en vastgelegd in een anoniem rapport.

Wat zijn jullie te weet gekomen?

Het bleek dat veel medewerkers ongunstig scoorden op conditie en risicofactoren (zie kader). Het goede nieuws was dat de scores op werkplezier en betrokkenheid hoog waren en dat veel medewerkers bereid zijn om met zichzelf aan de slag te gaan. De vitaliteitscheck werd met een 8,6 gewaardeerd.

Hoe is het na de vitaliteitscheck verder gegaan?

Er liepen al initiatieven zoals de wekelijkse bootcamp en de mogelijkheid voor bedrijfsfitness. Daar zijn we mee doorgegaan. Daarnaast organiseerden we een vitaliteitsevenement bij Go Ahead Eagles. Daar werden medewerkers op een leuke en laagdrempelige manier in aanraking gebracht met een sportschool en gezonde voeding. Ook was er de mogelijkheid voor hulp bij stoppen met roken.

“Deelnemers van Het Groenbedrijf zijn enthousiast en gedreven. Ze zitten beter in hun vel, zijn vrolijker en hebben weer de energie om dingen te doen die voor hen belangrijk zijn”

Vitaliteitscoach

“Ik ben me iets bewuster geworden van mijn eigen gezondheid”

Resultaten van de vitaliteitscheck

- 75% van de medewerkers nam deel, de gemiddelde leeftijd was 49,5 jaar.
- 70% overgewicht.
- 65% verhoogd cholesterol.
- 60% slechte conditie.
- 73% beweegt niet.
- 60% scoort ongunstig/slecht op drie risicofactoren: BMI, tailleomvang en vetpercentage.
- 72% geeft aan de afgelopen periode niet als stressvol te ervaren.
- Van de totale groep rokers geeft 40% aan te willen stoppen met roken.
- 40% heeft behoefte aan persoonlijke coaching.
- 96% geeft aan over het algemeen met plezier naar het werk te gaan.
- De gemiddelde eindwaardering van de vitaliteitscheck door de deelnemers bedraagt een 8,6.

* quotes zijn van medewerkers

Zijn medewerkers ook persoonlijk begeleid?

Uit de vitaliteitscheck bleek dat een derde van de medewerkers met een persoonlijke coach aan hun vitaliteit wil werken. Eind 2019 zijn tien uitvoerende medewerkers met een hoog gezondheidsrisico gestart met dit traject. De coaches ondersteunen hen bij het verbeteren van de leefstijl. Het gaat dan om het bereiken van een gezonder lichaamsgewicht en meer dagelijkse energie.

Hoe gaat het verder?

We zoeken samenwerking met voorzieningen in de stad die voor onze medewerkers makkelijk bereikbaar zijn. Daarnaast willen we meer aandacht besteden aan de balans tussen werk en privé.

We organiseren het vitaliteitsevenement dit jaar opnieuw en natuurlijk blijven we bootcampen, sporten en aandacht houden voor lekker en gezond eten.

“Erg goed dat Het Groenbedrijf dit doet. Ik kom zelf niet vaak bij de dokter en op deze manier krijg je toch een soort controle”

“Goed dat hier aandacht en geld voor vrijgemaakt wordt”

Activiteiten

Vitaliteitsevenement bij Go Ahead Eagles

Veel medewerkers van Het Groenbedrijf zijn fan of vrijwilliger bij Go Ahead Eagles. Zij gingen met spelers aan de slag bij het fitnesscentrum, volgden een voedingsworkshop en kregen een rondleiding door het stadion. De ochtend werd afgesloten met een gezonde lunch.

Persoonlijke coaching

Tien medewerkers maakten met hun coach een plan om in kleine stapjes aan hun doel te werken. Een van de deelnemers wil graag gewicht verliezen en een betere conditie krijgen. Hij zet de tractor wat verder weg zodat hij iedere dag een stukje moet lopen.

Bootcamp

Elke maandag doen vijftien medewerkers mee aan een bootcamp.

Workshops door Voedingscoach Loes

Loes loopt al een paar jaar bij ons rond en is voor de medewerkers een vast gezicht. Ze gaf drie workshops gezond koken. We kwamen erachter dat kipnuggets zonder vlees eigenlijk best lekker zijn net als een warme pannenkoek van havermost en banaan als ontbijt.

“Interessant, ik was benieuwd hoe de vlag erbij hing”

5350

Eiken processierups behandeld

25.262

Bomen gecontroleerd (VTA)

1

Verkoopdag haardhout

680

100 ton
Vezelhout
geproduceerd

1229

Bomen water gegeven

603

Bomen geplant

391

Bomen gekapt
waarvan

13

Speelboom

125

Stadshout

6
x

Insectenhôtels gemaakt

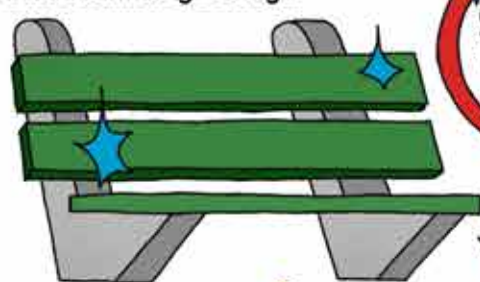

12.335

Bomen gesnoeid

550

Stadsbanken gereinigd

&

9897
verkeers
borden

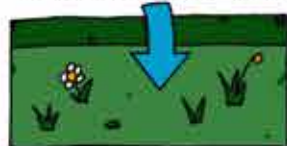
1322

m2 Nieuwe slijtlaag

191.130

m2 Wegen geschaafd

1532 m3

Grond verplaatst

2798

Speeltoestellen
gekeurd

17.120

m2 Verlaagde bermen

FEITEN 2019

19

Medewerkers
een heel jaar
bootcamp training

16x

Nieuwe auto

650

m³
Verwerkte Bokashi

2x

Nieuwe trekkers

2x

Nieuwe
Robotmaaiër

74%

Werknemers deden
vitaliteitscheck

Bewoners
participaties

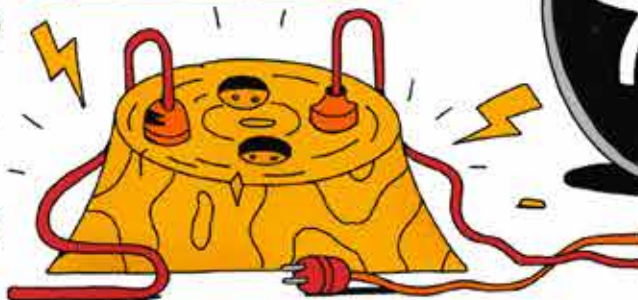
17x

920.435

m²
Onkruidbestrijding

Bijna alles op stroom

6456

m²

Bloemmengsel ingezaaid

755

kg

Koffie in
een jaar

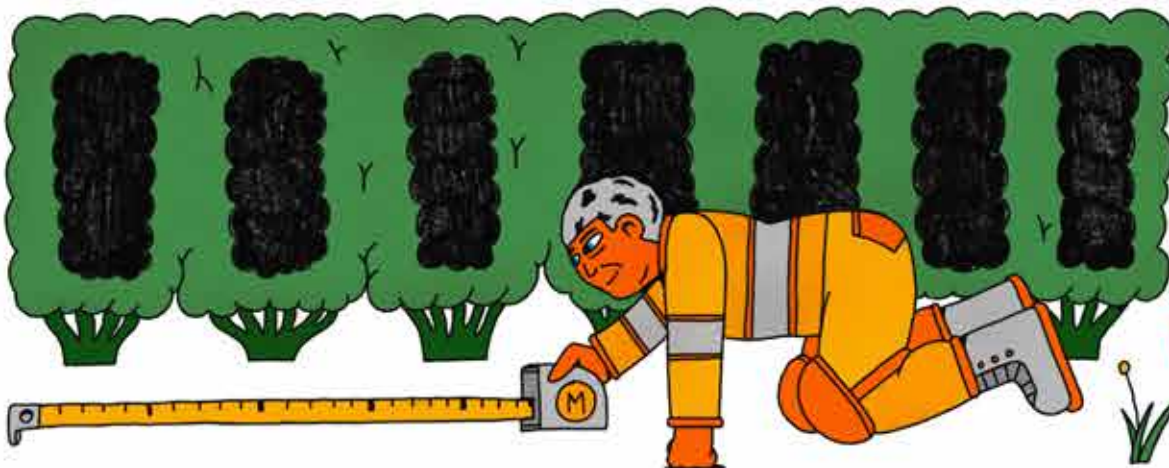
522

Volgers
op Facebook

2,6

km

Hagen geplant

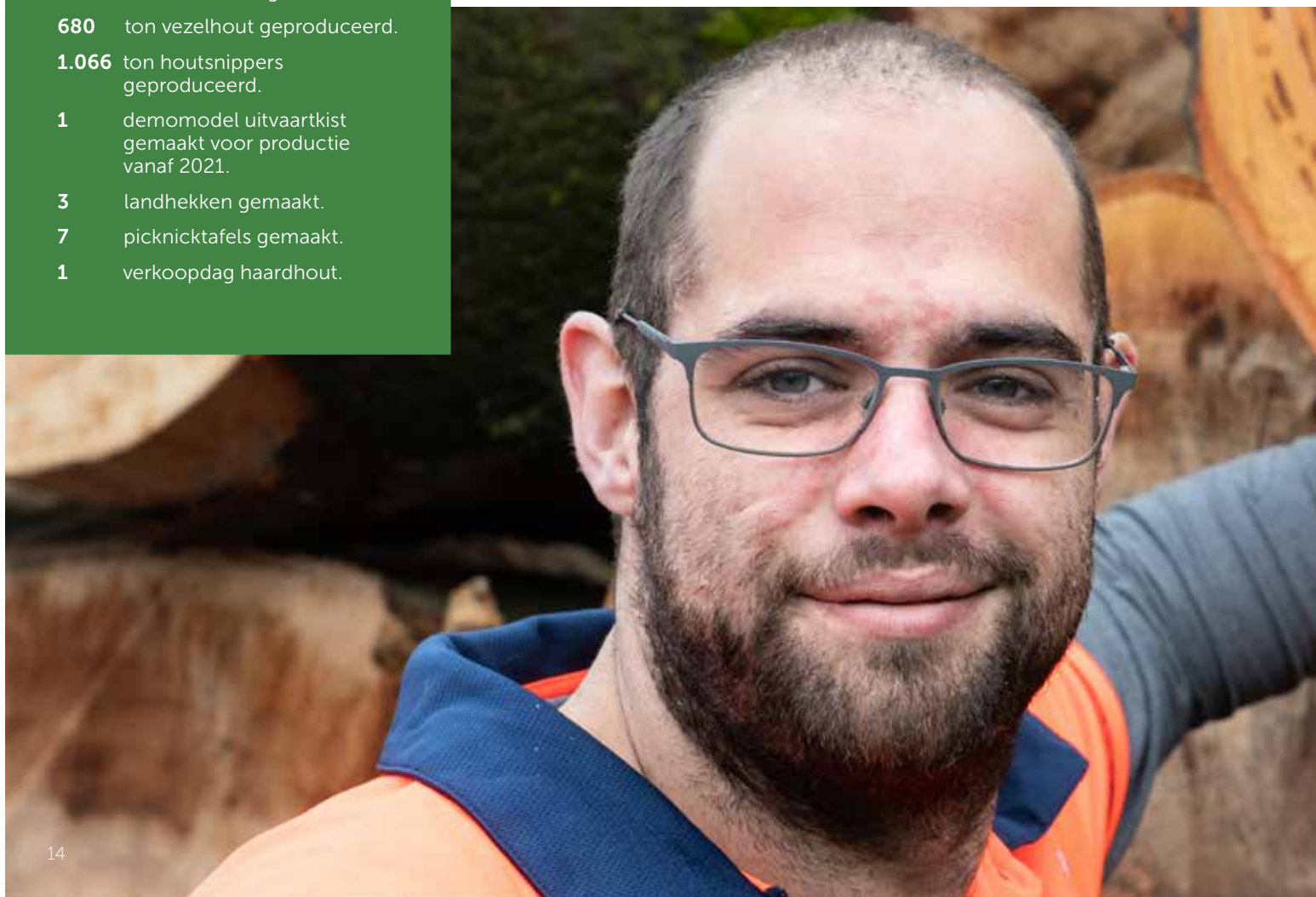
We zijn anders naar hout gaan kijken

Het is juni 2017 als boomverzorger Bjorn Rodrigues voor het eerst van Stadshout Deventer hoort. Op dat moment kan hij zich niet voorstellen dat de bomen die hij dagelijks snoeit, rooit en kapt voldoende kwaliteit hebben om er genoeg planken uit te halen. 'Ik heb hout heel lang als een restproduct van ons werk gezien'.

FEITEN

- 391** bomen gekapt en geregistreerd binnen stadshout.
- 10** zaagdagen.
- 79** stammen gezaagd tot 695 planken. Planken moeten drogen (sommige zelfs jaren) voordat ze gebruikt kunnen worden.
Voornamelijk gezaagd: eik en fijnspar.
- 13** gekapte bomen gebruikt als speelboom.
- 6** insectenhotels gemaakt.
- 680** ton vezelhout geproduceerd.
- 1.066** ton houtsnippers geproduceerd.
- 1** demomodel uitvaartkist gemaakt voor productie vanaf 2021.
- 3** landhekken gemaakt.
- 7** picknicktafels gemaakt.
- 1** verkoopdag hardhout.

Als hij in 2018 door zijn uitvoerder gevraagd wordt om de kartrekker van het innovatieproject Stadshout Deventer te worden, verandert zijn blik op hout. 'Het begint ermee dat onze medewerkers leren om hout te selecteren op de mogelijkheid om als Stadshout te dienen. Als een boom gaaf en recht is wordt hij nu op vier in plaats van tweeënhalve meter gezaagd en direct van een nummer voorzien. Dat nummer is belangrijk omdat we voor Stadshout Deventer precies willen weten waar een boom gestaan heeft. Er komen steeds meer bomen met een nummer binnen en medewerkers nemen het initiatief om bruikbare bomen voor Stadshout in te zetten. Hun enthousiasme neemt toe omdat ze zien wat ervan gemaakt wordt. Wie wil nou niet zo'n mooie picknicktafel van Stadshout hebben?'
Het project is ook een leerschool voor persoonlijke ontwikkeling, ziet Rodrigues. 'Ik ben persoonlijker gaan communiceren en geef minder instructie. Afgelopen twee jaar hebben we een flinke slag gemaakt.'

Keten zorgt voor groei

Ook het ontwikkelen van een productieketen met verschillende schakels is belangrijk voor de groei van Stadshout Deventer. 'We hebben de samenwerking gezocht met experts op het gebied van zagen en houtverwerking. De oude rentmeester van landgoed Twickel weet alles van stammen en hun zaagmeester zaagt twee keer per jaar ons hout. Door hen ben ik bewuster naar hout gaan kijken. Ik zie veel meer kleine dingen die van belang zijn in de hele keten. Verder werken we samen met timmerman Roelof Vossebeld. Hij weet welke bomen geschikt zijn voor een kast, tafel of uitvaartkist en kan ze ook nog eens maken.' Aan afnemers heeft het project geen gebrek. 'Steeds als we iets van Stadshout Deventer plaatsen, zien we de vraag toenemen. Het is een duurzaam product met een mooi verhaal, daar houden mensen van.'

‘Beste eik, bedankt dat je ons zuurstof geeft. Blijf sterk en groei uit boven de menigte’

‘Het is een duurzaam product met een mooi verhaal, daar houden mensen van’

Toekomst van Stadshout Deventer: online boomverhalen delen en houtstammen volgen met geodata

Sinds 2017 registreert Het Groenbedrijf gekapte bomen die als Stadshout Deventer gebruikt kunnen worden met een uniek nummer in de stam. Door dit unieke nummer weten wij waar de boom vandaan komt en kunnen wij zijn weg tijdens de productie blijven volgen.

Hierdoor kunnen wij van Stadshout Deventer producten maken die ook het verhaal van de boom op zijn authentieke plek in de stad vertellen.

De komende jaren ontwikkelt Stadshout Deventer een online interactieve community met boomkaarten en verhalen van bomen en Stadshout-producten. We willen onze kennis over bomen delen en inwoners de kans geven om de boom van hun wens te volgen en aan te schaffen.

We overwogen om bomen een eigen mailadres te geven zoals in Melbourne gebeurde. Daar stuurden aanbidders onverwacht duizenden brieven.

“Beste eik, bedankt dat je ons zuurstof geeft. Blijf sterk en groei uit boven de menigte”

Uitvoerder Erwin Schut ondersteunt initiatieven van bewoners om hun wijk of straat op te knappen. Samen met bewoner Bonne Maat vertelt hij hoe het stuk grond van 500 vierkante meter aan de Rolklaver opgeknapt werd. 'We willen meer van dit soort initiatieven ondersteunen.'

We hebben het echt met elkaar gedaan

Bonne Maat woont al tien jaar met veel plezier in het hoekhuis dat uitkijkt op het pleintje van de Rolklaver in de wijk Colmschate. Hij kwam uit de binnenstad en viel met zijn gezin voor de ruime achtertuin en de scholen in de buurt.

Alleen het stukje grond voor zijn huis bleef een doorn in het oog. Het zat vol met hoge begroeiing, gevaarlijke doorns en er werden matrassen, kussens en ander afval in gedumpt. Twee jaar geleden kwam een buurvrouw met een foldertje van WijDeventer en besloten ze samen om het stuk grond aan te pakken.

“65% van de bewoners deed mee en het verraste mij soms wie zijn handtekening wilde zetten”

Schut kent het effect van soortgelijke plekken in de stad. 'De struiken zijn te hoog wat zorgt voor een onveilige situatie. Er komt zwerfafval in terecht en hondenpoep. Vuil trekt vuil aan. Het zijn plekken die wel in ons reguliere onderhoud zitten maar om daar echt iets anders van te maken is een initiatief van bewoners nodig.' Zo'n initiatief kwam er ook op de Rolklaver. Schut ging in gesprek met Bonne Maat en een aantal burens en luisterde vooral naar de behoeften die zij hadden. 'Wat voor plek moet het worden? Daar ga je samen naar op zoek.'

Handen uit de mouwen

Tijdens de brainstormsessies werd er goed geluisterd merkte Bonne Maat. 'De ideeën moesten echt van ons komen. Het was al vrij snel duidelijk wat we wilden: een plek om elkaar te ontmoeten en waar kinderen kunnen spelen. Erwin maakte een tekening waarin we onze ideeën direct terugzagen. Met die tekening zijn we langs de deuren van veertig huishoudens gegaan. We vroegen mensen wat ze van het plan vonden en of ze bereid waren de handen uit de mouwen te steken bij de uitvoering ervan. Buurtbewoners moesten tekenen als ze akkoord waren met het plan en bereid om mee te helpen. 65% van de bewoners deed mee en het verraste mij soms wie zijn handtekening wilde zetten.'

“Wat voor plek moet het worden? Daar ga je samen naar op zoek”

Korte lijntjes

Toen duidelijk was dat de buurt akkoord ging en er genoeg mensen mee wilde helpen werd de begroting opgesteld. Schut: 'In dit project werd 10% door de bewoners zelf gedaan, de gemeente droeg € 5.000,- bij en de bewoners moesten actief andere inkomsten werven.

Na acht maanden kwam er groen licht en kon de verbouwing van start gaan.' Het Groenbedrijf heeft eerst met een grote kraan het hele gebied kaal gemaakt en de paaltjes ingeboord zodat de bewoners daar wilgentenen omheen konden vlechten. Daarvoor werd ter plaatse een workshop gegeven. Boomstammen werden tot bankjes gezaagd en bewoners hebben stenen gelegd. Bonne Maat: 'De samenwerking met Het Groenbedrijf was heel goed. Ze waren enorm behulpzaam en legden alles uit over de planten. Ook zorgden zij voor handschoenen en gereedschappen. Ze namen alle tijd, we hebben het echt met elkaar gedaan.' In het najaar was er een openingsfeestje met de wethouder erbij. De bewoners zijn nog altijd heel tevreden met de nieuwe inrichting. 'Het wordt intensief gebruikt. Kinderen spelen er en ouderen vinden de bloemen prachtig. Je kunt er heerlijk zitten en het ziet er licht en ruimtelijk uit. We houden het zelf schoon en doen klein onderhoud. Als er iets is hebben we een heel kort lijntje met Erwin.' Schut: 'Onze mensen vinden het leuk om in deze projecten met bewoners samen te werken. Het geeft energie en het is een leuke afwisseling met het dagelijkse werk.'

Hoe werken bewonersprojecten?

- Bewoners melden zich met een vraag of klacht in de buurt bij WijDeventer.

De wijkmanager gaat in gesprek met de bewoners en schat in of dit een individuele vraag is of dat het een vraag van een groep bewoners betreft.

- Als het een vraag van een groep bewoners is die samen iets aan wil pakken (er moet draagvlak in de wijk zijn) dan gaat de uitvoerder van Het Groenbedrijf samen met de wijkmanager een team samenstellen van medewerkers van Het Groenbedrijf, buurtbewoners en eventueel andere partijen.

- Medewerkers van Het Groenbedrijf en WijDeventer doorlopen het hele traject samen met bewoners. Van wensen naar plannen maken, die uitvoeren en de buurt onderhouden.

- De wijkmanager heeft budget en contacten binnen de wijk en de gemeente.

Wat levert een bewonersproject op?

- Bewoners krijgen een buurt zoals ze die zelf willen met natuurlijke speelplekken, een hondenuitlaatplek of een mooie, veilige groen-omgeving.
- Bij de vormgeving en uitvoering werken we samen met bewoners. Daardoor zijn bewoners betrokken bij hun eigen buurt. Ze gaan zelf aan de slag om hun buurt fijn en mooi te houden.

Wat zijn de plannen voor de toekomst?

Uitvoerder Erwin Schut zou de aanpak die in de wijk Colmschate succesvol is graag in veel meer wijken van de stad uitvoeren. 'Komend jaar gaan we op zoek naar nauwere samenwerking intern en binnen de gemeente zodat we ervaringen en kennis met elkaar kunnen delen.'

Bart Kroeze is als uitvoerder verantwoordelijk voor de 75.211 geregistreeerde bomen in Deventer en voor de bestrijding van de eikenprocessierups.

Zoeken naar nieuwe oplossingen op de vierkante millimeter

De eikenprocessierups (EPR) heeft afgelopen jaar voor veel commotie in Nederland gezorgd. De rups die de afgelopen jaren vanuit Zuid-Europa oprukte naar het Noorden zorgt voor steeds meer overlast. Hun haartjes kunnen bij mensen en dieren voor vervelende jeuk en soms zelfs brandwonden zorgen. Het Groenbedrijf is in de gemeente Deventer verantwoordelijk voor de aanpak van de EPR. Uitvoerder Bart Kroeze: 'Het aantal bomen waar we in 2019 nesten uitgehaald hebben is ten opzichte van het jaar daarvoor gestegen met 1.705 tot 9.850 stuks. De toename van overlast geldt voor heel Nederland en vraagt echt een gezamenlijke aanpak.'

Waarom neemt de EPR toe?

'Doordat het klimaat verandert overleven de eikenprocessievlinders de winter beter. Daarnaast kunnen de aantallen EPR zo toenemen omdat het natuurlijk evenwicht verstoord is en ze onvolgende natuurlijke vijanden hebben, dus moet de mens ingrijpen. Het zou beter zijn als we de natuur diverser en meer zelfregulerend maken.'

In Lelystad hebben ze geen last van de eikenprocessierups want daar staan geen eiken. In Deventer is een kwart van de 75.211 bomen een eik. We hebben die bomen nu eenmaal en willen ze ook graag houden.' Toch plaatst Kroeze daar kanttekeningen bij. 'Als in de stad een eik doodgaat vervangen we die niet zomaar door een nieuwe eik maar kijken we naar alternatieven.'

Hoe wordt de natuur zelfregulerend?

Een voorbeeld van een zelfregulerend stukje natuur vond Kroeze per ongeluk toen hij op zoek ging naar een eipakketje van de EPR. 'Het is nogal een gedoe om zo'n klein eipakketje te vinden.'

Op een stuk waar ze hadden moeten zitten was er geen een meer. Wel vonden we galappels in de eikenbomen. Dat zijn vergroeiingen van het eikenblad waar sluipwespen hun eieren in leggen. En sluipwespen zijn de natuurlijke vijand van de EPR. We vonden dus zomaar een stukje natuur in het buitengebied waar het natuurlijk evenwicht weer aan het herstellen was.'

Wat kunnen we daarvan leren?

'We gaan komend jaar zoveel mogelijk preventief werken met Xentari en aaltjes om de uitbraak van EPR terug te dringen. Die bestrijding is effectief als het op precies het juiste moment, op de goede temperatuur (boven 15 graden) en zonder heftige wind wordt toegepast. Op den duur is deze manier van werken niet houdbaar. Er ontstaat veel bijkomende schade aan andere insecten. Daarom zijn we heel actief op zoek naar aanpassingen waardoor het natuurlijk evenwicht hersteld wordt.'

Hoe kunnen we de natuurlijke vijanden van de EPR versterken?

'Dit pakken we in het innovatietraject op door samen te werken met de collega's van het project biodiversiteit. Door een ander maai- en zaai-beleid verleiden zij de gaasvlieg om zich in de buurt van EPR-nesten te vestigen. Ook planten we een struikenlaag aan waar de pimpelmees zich thuis voelt. Die doet zich ook tegoed aan de EPR.'

Wat doen jullie nog meer?

'We werken samen met universiteit Wageningen en de leverancier van aaltjes, Biocontrol. Ook bezoeken we landelijke en regionale kennis-bijeenkomsten en gaan we komend jaar in samenwerking met Cleantech Regio met andere groendiensten in de regio om tafel om te kijken waar mogelijkheden tot samenwerking liggen.'

“Het verschil zit in de details. We proberen steeds dichterbij natuurlijke oplossingen te komen”

Werkwijze

We behandelen bomen preventief met Xentari of aaltjes.

Daarna zuigen we nesten uit als er meldingen komen. Prioriteit hebben plaatsen waar veel mensen samenkomen: schoolroutes, winkelcentra, sportterreinen, verzorgingshuizen.

Cijfers 2019

In 2019 zijn 3.921 bomen preventief gespoten met bacteriepreparaat Xentari. In 2018 waren dit er 1.781.

1 pilot met aaltjes op de Nico Bolkesteinlaan.

9.850 nesten uit de bomen gehaald met een industriële stofzuiger.

Voorlichting door middel van borden, folders, website en social media.

In 2019 waren er 1.208 meldingen over EPR. In 2018 waren dat er 563.

Spannende en leuke groenprojecten verbinden inwoners en bedrijven

De Groenste van Deventer bedenkt spannende en leuke groenprojecten waarbij Deventer inwoners, bedrijven en organisaties met elkaar verbonden worden. Daarmee stimuleert Het Groenbedrijf inwoners van Deventer om de groene openbare ruimte beter te leren kennen door samen te beleven, ervaren en ontdekken. Hierdoor krijgen zij meer waardering voor het nut van investeringen in het openbaar groen. Daarnaast komen inwoners via verschillende groenprojecten meer te weten over het maatschappelijke en sociale rendement van Het Groenbedrijf.

In 2019 organiseerde Het Groenbedrijf de dag van de Fruitboom

Alles draaide om bomen en fruit op de dag van de Deventer fruitboom. Het Groenbedrijf organiseerde deze dag om Deventenaren mee te nemen in het verhaal van de fruitbomen in Deventer. Waar staan ze, hoe groeien ze en wat is het bijzondere nut van deze lekkerste bomen in onze stadsnatuur? Hoe ziet de geschiedenis van fruitbomen eruit en wat kan je doen met fruit voor sap, jam en andere producten? Door bomen op de kaart zetten en een stem te geven wilde Het Groenbedrijf mensen enthousiast maken voor al het moois dat er in de stad groeit.

Eetbare stad

De fruitboom heeft veel cultuurhistorische waarde. Vroeger waren de bomen noodzakelijk voor de voedselproductie en versterkte het plukken van fruit de sociale verbindingen tussen mensen in de buurten. Tegenwoordig hebben fruitbomen vanwege de bloesem in het voorjaar veel sierwaarde en bieden ze kansen voor insecten. Fruitbomen worden steeds vaker aangeplant om een eetbare stad te creëren. De eetbare stad is lekker, gezond en verstandig. Waarom zou je fruit uit verre landen halen als je het kunt plukken in je eigen buurt?

Tap je eigen sap

Ieder was welkom op zondag 13 oktober in het Havenkwartier toen Het Groenbedrijf de lekkerste bomen van de stad in het zonnetje zette. Kinderen konden hun eigen sap persen en een fruitboom planten om mee te nemen naar huis.

Bij voedingscoach Loes Aarnink en Shuk-Yee Man van de Knutselarij werd geknutseld met fruit. Er was een speurtocht en bomenkenner Sjon Heijenga vertelde het verhaal van de eetbare bomen. Volkshuis en Piknik zorgden voor heerlijke, fruitige hapjes en drankjes.

Boomtuintjes

De pilot boomtuintjes werd afgelopen voorjaar afgetrapt. Het is de bedoeling dat inwoners via onze website hun straat en huis op kunnen zoeken om daar hun eigen boomtuintje in te plannen. Er komen drie verschillende plantenpakketten: mooie bodembedekker, blij insecten en vol in bloei. Om het project in de volle breedte van de stad succesvol te laten verlopen bleek iets meer tijd nodig. We hopen dit project in 2021 op te starten voor alle inwoners van de gemeente Deventer.

Duurzaamheidscentrum

Op de dag van de duurzaamheid werd in de tentoonstellingsruimte onder het stads-kantoor het nieuwe duurzaamheidscentrum geopend. Het centrum geeft informatie aan de inwoners van Deventer. Het gaat over energiezuinig en duurzamer wonen en ver-voer en over wat de gemeente en bedrijven doen. Het Groenbedrijf leverde een paneel en Stadshoutproducten.

Dit doen organisaties: Het Groenbedrijf, koploper in groenste innovaties

Onze doelen: CO₂-neutraal, Afval bestaat niet en We doen het samen!

Alle ideeën komen uit het hart van ons bedrijf.

Hout van de stad, voor de stad.
Dat is het motto van Stadshout Deventer. Van de bomen die medewerkers van Het Groenbedrijf dagelijks zien, maken we houten meubels, producten en meer. Van elk product weten we wat voor boom het is en waar die gestaan heeft.

Stadsmormels
Dit is Deventer haren dier. Het is de stad en dat is onze plek. Het is de stad en dat is onze plek. Het is de stad en dat is onze plek.

Bokashi
Bokashi is het Japanse woord voor goed gefermeerd voedsel. Het is een manier om afval te verwerken en te gebruiken. Het is een manier om afval te verwerken en te gebruiken.

Boemtuintjes
Een boomtuintje is een klein stukje grond dat je kunt gebruiken om een boom te planten. Het is een manier om de stad groener te maken. Het is een manier om de stad groener te maken.

Groeniers
De groeniers van Het Groenbedrijf zijn al 12,5 jaar bezig met de stad op de grond en met de velden. Het is een manier om de stad groener te maken. Het is een manier om de stad groener te maken.

Van oud naar nieuw
OF ZIJN ALLERGROENST
CO₂-NEUTRAAL

STRALEND IN DE STAD
NIEUWE LIEFDES VOOR NARE DINGEN

Kerstboomverhuur

Omdat er nog geen nieuwe locatie beschikbaar was voor de herplant van kerstbomen hebben we dit jaar 250 kerstbomen met kluit verhuurd in samenwerking met de Lionsclub Deventer en Saxion Hogeschool. De opbrengst gaat naar een goed doel en de kerstbomen werden na afloop herplant in het oude kerstbomenklimaatbos.

René van Dijk is sinds september 2019 programmaonderdeelmanager voor groenbeheer, begraafplaatsen en spelen in de gemeente Deventer.

Ik geloof heilig in samenwerken

In september 2019 volgde René van Dijk Yvonne Klein Rouwelaar op als de nieuwe programmaonderdeelmanager voor groenbeheer, begraafplaatsen en spelen in de gemeente Deventer. Opgegroeid in Heerde met twee grootvaders die een boerenbedrijf hadden, heeft hij een levenslange passie voor natuur en buiten zijn. Maar, als hij wakker ligt gaat dat eigenlijk altijd over de gevolgen van gemeentelijk beleid voor gewone mensen. 'Ik geloof heilig in samenwerken.'

In zijn functie is Van Dijk als opdrachtgever vanuit de gemeente Deventer verantwoordelijk voor de dienstverleningsopdracht aan Het Groenbedrijf en het budget dat daarmee gemoeid is. 'Vanaf die eerste dag wilde ik weten wat er speelt binnen het bedrijf en hoe gemeentelijk beleid doorwerkt. Daarom loop ik regelmatig mee met ploegen in de wijk. Daar zie ik bevlogen medewerkers die duidelijk weten waar ze mee bezig zijn. Het is ook fijn dat mensen snel reageren als ik een vraag heb en er veel tijd en ruimte is voor ontwikkeling. Er gaat veel goed binnen Het Groenbedrijf.' Van Dijk heeft zijn eigen entreedruppel om bij Het Groenbedrijf binnen te komen. 'Dat vind ik kenmerkend voor de open organisatie die Het Groenbedrijf is. Vanaf dag één kan ik hier altijd en overal aanschuiven voor een gesprek.'

Het ontwikkelen en vaststellen van gemeentelijk beleid is een andere wereld dan de dagelijkse uitvoering bij Het Groenbedrijf, weet Van Dijk. 'Om die werelden dichterbij elkaar te brengen organiseer ik samen met Het Groenbedrijf binnenkort **De dag van de beeldkwaliteit**. Daar kunnen we verwachtingen beter op elkaar afstemmen en duidelijke afspraken maken. Ook wil ik de uitwisseling en het beheer van gegevens verder optimaliseren. Dat kan door elkaar meer op te zoeken en nog beter samen te werken. Het gaat om het gesprek dat we met elkaar voeren.'

‘Ik ben meer een rouwdouwer dan iemand die op de winkel past’

Financieel verslag

Het Groenbedrijf heeft het jaar 2019 afgesloten met een negatief resultaat van € 173.000 ten opzichte van een begroot positief resultaat van € 300.

In 2019 hadden we te maken met een sterke stijging van de directe kosten op projecten, meer dan verwacht, en aanzienlijk inhuur flexibele arbeid in verband met (lang) groeizaam seizoen.

Van de totale omzet is 92% gerealiseerd voor opdrachtgever gemeente Deventer. De overige omzet, van 8%, is gerealiseerd bij bedrijven en particulieren.

We zien in 2019 de verdeling van kosten in 35% directe kosten projecten, 47% loonkosten en 19% indirecte kosten. Ten opzichte van 2018 32% directe kosten projecten, 45% loonkosten en 22% indirecte kosten.

Per 31-12-2019 bedraagt de current ratio 0,9 (in 2018 1,07) en is er een solvabiliteit van 34,5 (in 2018 49,7).

CIJFERS

		FTE's per 31.12.2019	Leeftijd per 31.12.2019
Gedetacheerd SW	Totaal	70,6	52,8
	Olst/Wijhe	10,3	51,3
	Rest	60,3	53,1
Gedetacheerd Ambtenaren		31,3	54,8
Hoveniers		60,6	37,6
Gedetacheerd B3-status		2,0	60,0

Verloop SW 2019

in	uit
1	5

Verzuimcijfers

Gedetacheerd SW
Gedetacheerd Ambtenaren
Hoveniers
Gedetacheerd B3 status
Gehele organisatie

2019

11,6
8,2
7,8
1,2
9,5

Westfalenstraat 5a
7418 DC Deventer

Postbus 63
7400 AB Deventer

0570-856400
info@hetgroenbedrijf.nl
www.hetgroenbedrijf.nl

 facebook.com/hetgroenbedrijf

COLOFON

Tekst: Jessica Heggens

Illustraties: Timber Sommerdijk

Ontwerp: Paraaf

Foto's: Stichting Open Boek

Samenstelling en productie:

Jessica Heggens en Medie de Bie

hetGroenbedrijf